

КНИЖКОВА ІЛЮСТРАЦІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: ВІД ТРАДИЦІЙ ДО СУЧАСНОСТІ

Матвійчук Леся Олександрівна

здобувач вищої освіти факультету дизайну

Київський Національний Університет Технологій та Дизайну, Україна

Науковий керівник: Кротевиц Олександр Володимирович

кандидат мистецтвознавства, доцент

Київський Національний Університет Технологій та Дизайну, Україна

В статті розглядається поєднання та трансформація традицій у світі книжкової ілюстрації, яка є постійним об'єктом дослідження, адже її коріння ідуть з давніх-давен. Поняття ілюстрація є невіддільною частиною книжкового мистецтва, що поєднується з текстом для створення цікавого та привабливого продукту. У ХХІ столітті книжкова ілюстрація продовжує змінюватися, розвиватися та еволюціонувати разом із суспільством та технологіями.

Ілюстрації мають багату історію – починаючи зі спілкування за допомогою малюнків на стінах печер. Історія книжкової ілюстрації сягає давніх часів, коли книги були розписані вручну та оздоблені мініатюрами. Раніше було багато методів та різновидів створення книги. Тексти писали на довгих смугах папірусу та згортали у рулони. У Месопотамії текст записували на глиняних табличках. У Стародавньому Римі скріплювали дерев'яні дощечки ременем та вкривали воском, щоб потім поверх можна було писати літери, а в Середньовічній Європі малюнки та написи часто були виконані у формі розписів на пергаменті [1, с. 220-224].

У ХV столітті з появою книгодрукування книжкова ілюстрація стала більш доступною та масовою, проте залишилася досить традиційною та консервативною. У ХХ столітті з'явилися нові тенденції у книжковій ілюстрації. Спершу відмовилися від традиційного стилю та використання нових технік, що призвело до експериментів з різними стилістичними напрямками. Також у цей період з'явилися нові матеріали для створення ілюстрацій, наприклад, аерографія та техніки фотомонтажу [1, с. 220-224].

На межі ХІХ-ХХ століть виник офсетний друк. Книжкова ілюстрація стає дуже важливою у видавничій справі. Кращі художники почали цікавитися ілюструванням книги. Так і зародилася нова професія ілюстратор. Книжкова ілюстрація у ХХІ столітті проходить через багато змін та трансформацій, зокрема від традиційних підходів до сучасної цифрової технології. Традиційні методи ілюстрування книг залишаються популярними й досі використовуються в окремих жанрах, таких як дитячі книжки та класична література. Проте, з появою нових технологій та засобів створення графіки, ілюстрації для книг стали більш експериментальними. Зберігаються традиційні техніки, такі як акварель, гуаш та олійні фарби, що надають ілюстрації особливої естетичної виразності та вишуканості. Написання традиційної картини може зайняти багато часу, але з розвитком цифрові технології зробили все простішим. Цифрове мистецтво не вимагає підготовки інструментів і час висихання фарби. У процесі створення цифрового зображення знаходження правильного кольору і композиційного рішення є набагато швидшим. Помилки та неточності в цифрових ілюстраціях можуть легко та швидко скасовуватися без шкоди для зображення. Крім того спеціальні графічні редактори здатні імітувати традиційні інструменти художників, якими вони володіють. Спеціальні функції, які роблять зображення більш яскравими та виразними включають різні фільтри, локальні

текстури, генерація шуму тощо. Крім того, цифрові технології дозволяють ілюстраторам створювати ілюстрації у різних форматах та роздільній здатності, що сприяє підвищенню якості друку книг та їх зручності для читання на електронних пристроях. Нарікання на те, що ці технології зменшують важливість майстерності і навичок ілюстратора, є невиправданими. Технічні знання залишаються ключовими факторами у створенні високоякісних ілюстрацій, незалежно від того використовує ілюстратор традиційні методи, чи цифрові технології [2].

Окремою тенденцією стала візуалізація книг для дітей та молоді, де ілюстрації виконують важливу роль у сприйнятті та розумінні тексту. У процесі активного розвитку інформаційних технологій у дітей залишається все менше часу і бажання читати. Традиційні книги програють гаджетам в боротьбі за увагу сучасних дітей. Тому новітні технологічні розробки допомагають у розробці нових способів ілюстрування дитячих книжок. Для створення дитячої літератури видавці та ілюстратори використовують сучасні технології та процедури. Тому дитяча книжка вже не схожа на попередню, що зумовлює актуальність даного дослідження [3].

Зараз книжкова ілюстрація може відображати широкий спектр стилів та технік, що відкриває нові можливості для ілюстраторів та авторів книг. Вона може бути яскравою та динамічною, або навпаки – мінімалістичною та стриманою, в залежності від жанру та концепції книги. Крім технологічних змін, важливим аспектом розвитку книжкової ілюстрації є зміна підходів до її ролі в книзі. Якщо раніше ілюстрації були скоріше прикрасою тексту, то зараз вони можуть виконувати більш активну роль у створенні атмосфери книги та допомагати читачам краще зрозуміти текст. Сфера застосування ілюстрації постійно розширюється. Вона перетворилася на еластичну форму, яка може «розтягуватися» у той бік, де нею хочуть користуватися. Також потрібно відзначити збільшення популярності ілюстрації в цілому, окрім книжкової ілюстрації. Зокрема, ілюстратори створюють роботи для медіа, рекламних кампаній, ігор, коміксів та інших проектів [4].

Однак, попри на всі зміни, книжкова ілюстрація залишається важливим елементом книжкового світу. Вона може допомогти залучити до книги читачів різних вікових груп та зробити її цікавішою та доступною.

Книжкова ілюстрація продовжує розвиватися та змінюватися разом із суспільством та технологіями. У ХХІ столітті ілюстрації стають все більш динамічними та інтерактивними, а також зберігають свою естетичну виразність та вишуканість. Крім традиційних технік, з'являються нові техніки та інструменти, що розширюють можливості для творчого вираження та сприяють розвитку книжкового мистецтва в цілому.

Список використаних джерел:

1. Алтухова А. В., Сорока К. В. (2022). Історичні аспекти розвитку художнього оформлення книги та книжкової ілюстрації. 220-224. Прага: InterCof. Вилучено з: <https://archive.interconf.center/index.php/2709-4685/article/view/1712>
2. Дубрівна А.П., Крижанівська К.О. (2020). Художньо-образні засади digital-мистецтва в сучасній ілюстрації. Технології та дизайн. - 2020. Київ. Вилучено з: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16393/1/td_2020_N3_03.pdf Надія Сенчило-Татліліоглу, Тетяна Дячук, Світлана Литвинська. Від малюнка до інтерактивності: дитяча книга на початку 21 століття. Київ. Вилучено з: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/50_2022/32.pdf
3. Надія Сенчило-Татліліоглу, Тетяна Дячук, Світлана Литвинська. Від малюнка до інтерактивності: дитяча книга на початку 21 століття. Київ. Вилучено з: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/50_2022/32.pdf
4. Дерек Браззелл, Джо Девіс. (2018). Як стати успішним ілюстратором. 6. Київ: ArtHuss